

Rekabet Politikasının Artan Önemi

Güven Sak

**TEPAV Ekonomi Politikaları
Araştırma Enstitüsü**

Ankara, 4 Mart 2005

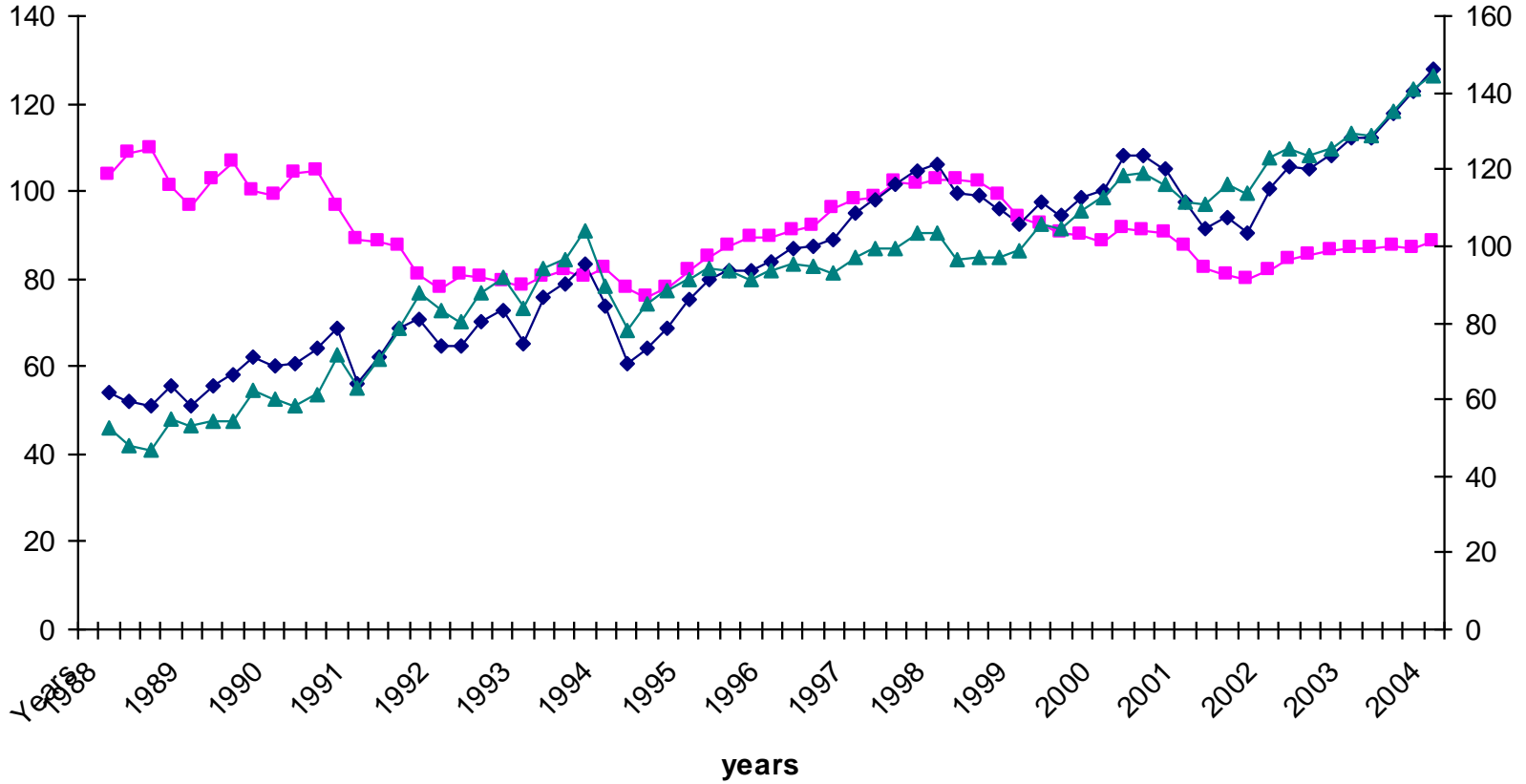
Çerçeve

- Önümüzdeki dönemin iktisadi gündemi ve rekabet politikasının Türkiye açısından artan önemi ve önceliği
- Rekabet politikasının öncelikleri nasıl saptanmalı?
- Ne yapmalı?

İktisadın gündemi

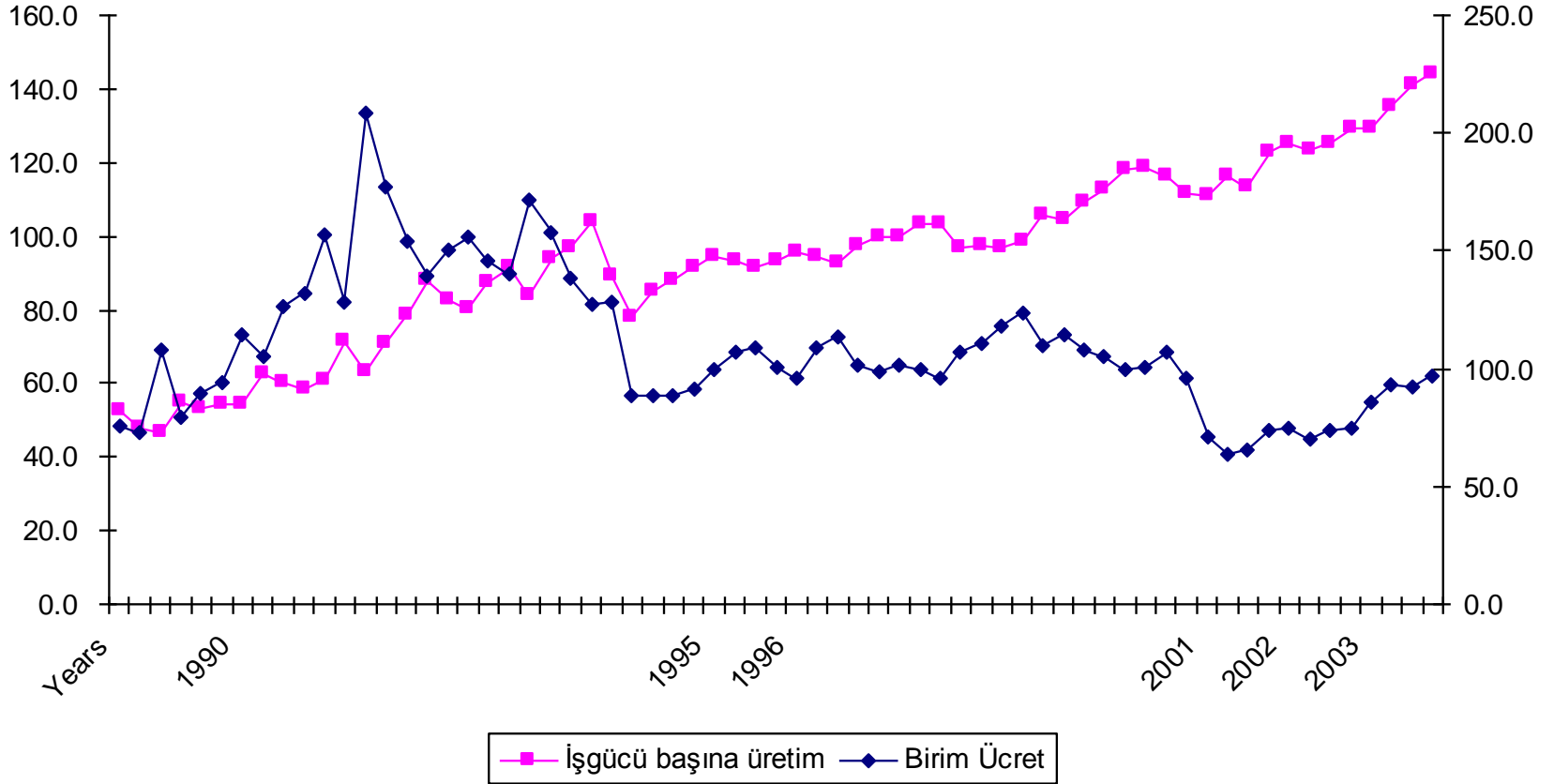
- İstikrar yolunda elde edilen kazanımların konsolide edilmesi
- Toparlanma sürecinin sürdürülebilir büyüme sürecine dönüştürülmesi
- Şirketler kesiminde başlayan dönüşüm sürecinin devam ettirilmesi

Verimlilik artıyor

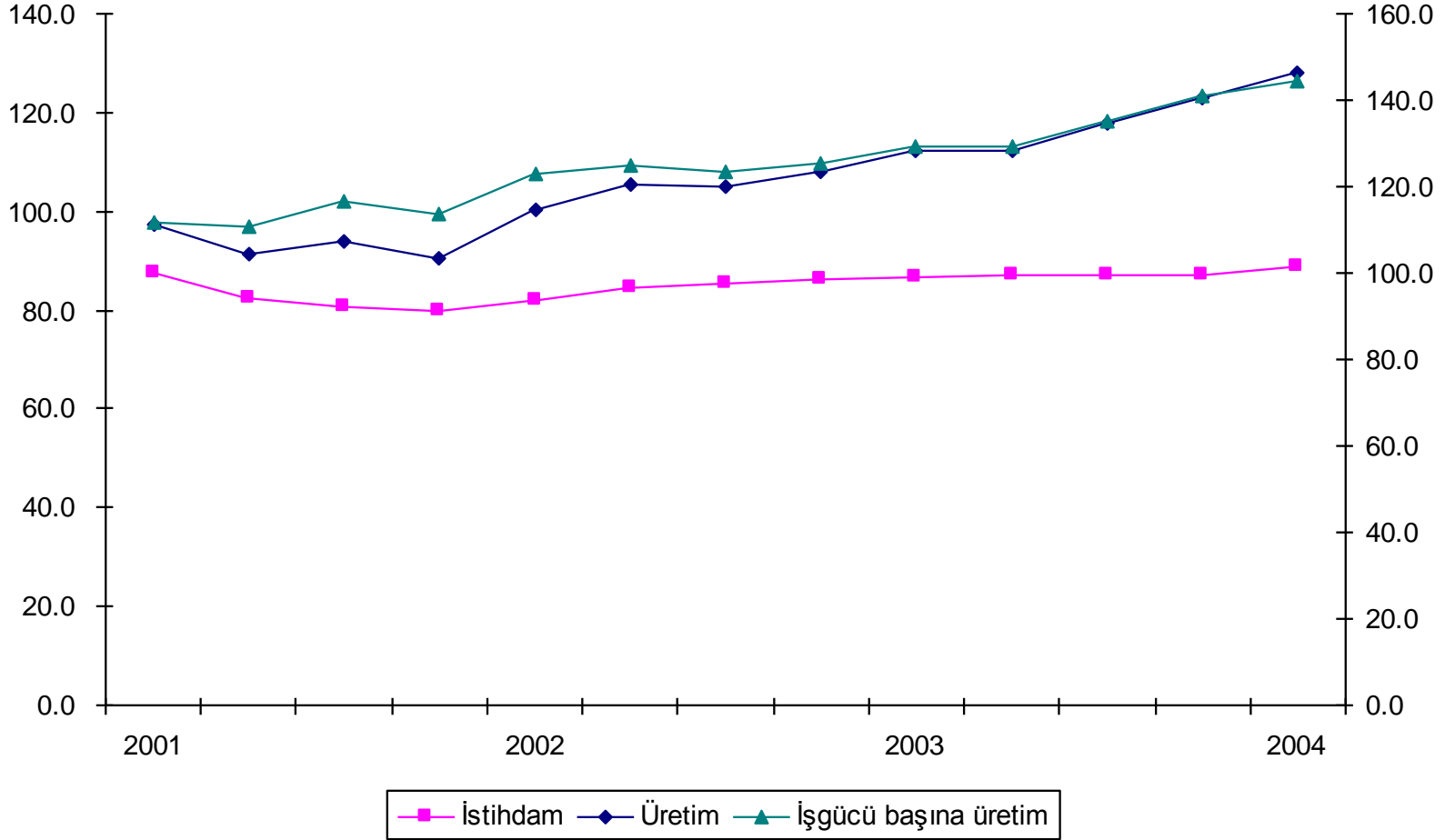

—■— İstihdam —◆— Üretim —▲— İşgücü başına üretim

Ancak birim ücretler düşüyor

İstihdam getirmeyen büyüme

Kazanımların konsolide edilmesi:

- Mali disiplinin kalitesi
- Olası şok alanları ve mali disiplinin kalitesi.
 - Aslında IMF anlaşmasının içeriği galiba bununla alakalı.
 - Vergi reformu
 - Sosyal güvenlik reformu
 - Bankacılık reformu

Sürdürülebilir büyüme süreci

- IMF anlaşmasının içeriğinde bulunan büyüme yaklaşımı: istikrarın temini sürdürülebilir büyüme için gereken ortamı sağlar.
- Bu bir gerekli koşul ama büyüme için yeterliliği tartışılabilir.
- Üstelik Türkiye artık “normal-üstü” (geçmişteki uzun dönem ortalamadan daha hızlı) büyümek zorundadır. (% 4-5 büyüme oranı istihdam artırıcı olmayacaktır.)

Sürdürülebilir büyüme süreci

- Verimlilik artışlarını sürdürülebilir kılmak mümkün müdür?
 - Göreli yavaşlamayı nasıl açıklayabiliriz?
 - Talep tarafında, istikrar hissini yaygınlaştırması, tüketici güvenini artırdı. Ama artık eskisi gibi olmayacak.
 - Arz tarafında, mevcut teknolojinin imkan verdiği intibak gerçekleşti.
- Teknolojik yenilenme sağlayacak yatırımlar
 - Doğrudan yabancı yatırımlar
 - Yerel finansal piyasaların derinleşmesi

Ama bu arada yapılması gerekenler de var.

- Şirketler kesimindeki modus operandi'nin kesinlikle değiştirilmesi için gereken ortamın yaratılması.
 - Kamu kesiminde değişen modus operandi
 - Sektörlerin iç ve dış rekabete açılması—rekabet kısıtı yaratan uygulamalar hakkında kamu oyunun uyarılması
 - Fikri mülkiyet hakları dahil informaliteyle (kuralsızlık? kayıt dışı) alakalı tüm uygulamalar
- İş görme maliyetlerini azaltacak tedbirlerin alınması
 - Altyapı reformlarının önemi
 - Ulaştırma-Lojistik (kara-hava-demir-deniz-liman)
 - Enerji
 - Telekomünikasyon
 - **Araştırma için seçilen sektörlerin manası.(elektrik, telekomünikasyon, havayolu taşımacılığı, hızlı tüketim malları)**

Rekabet politikasının artan önemi

- Rekabet politikası artık büyüme politikasının doğal tamamlayıcısıdır (complement).
- Şirketler kesiminin uluslararası rekabet ortamına intibakı için önem taşımaktadır.

Nasıl bir rekabet politikası?

- Değişen vurgu:
 - Kamudaki değişimin hızlandırılması ve kamunun rekabeti ihlal edici adımlarının önlenmesi.
 - Altyapı sektörlerinde rekabetin teşviki.
 - Informal aktivitenin bir rekabet kısıtı olarak dikkate alınması.(Kural hakimiyetinin olmadığı yerde rekabet politikası olabilir mi?)

Devlet yardımları düzenlemesi

- Devlet yardımları düzenlemesinin bir an önce yapılması.
- 5084 gibi kamu eliyle rekabet kısıtı yaratma mekanizmalarına son verilmesi.
- Teşviği verenle, verilen teşviğin rekabet engeli yaratıp yaratmadığına bakan idarenin birbirinden ayrılması.
- Devlet yardımları konusunda Rekabet Kurumu'nun bir an önce yetkilendirilmesi.

AB sürecinin yeri ve anlamı

- Şirketler kesimindeki dönüşümü tamamlamak için önem taşımaktadır.
- Gerekli dönüşüm için hazır bir şema niteliğindedir.
- Üstelik denenmiştir.
- Nasıl olsa yapılacak ve acı verecek bir dönüşümün kamuoyu tarafından daha kolay kabul edilebilmesine imkan sağlayacaktır.

Sonuçlar

- Rekabet politikası artık büyüme sürecinin bir parçasıdır. Önemi artmıştır.
- Politikanın yeni vurgu alanı kamu kesimindeki davranışsal değişimin tamamlanmasıdır. Devlet yardımları konusu AB için değil asıl bu çerçevede önemlidir.
- Informaliteyle mücadele konusu vergi politikasından daha çok rekabet politikasının ilgi alanı içindedir.